

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Eriaruanne nr 2

2010

ISSN 1831-0818

ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE JA UUTE
INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVADE
MÕJUSUS **KUUENDA TEADUSUURINGUTE**
RAAMPROGRAMMI RAAMES

ET

Eriaruanne nr 2 // 2010

ETTEVALMISTAVATE
UURINGUTE JA UUTE
INFRASTRUKTUURIDE
RAJAMISE TOETUSKAVADE
MÕJUSUS KUUENDA
TEADUSUURINGUTE
RAAMPROGRAMMI
RAAMES

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule)

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1
Faks +352 4398-46410
E-post: auraud@eca.europa.eu
Internet: <http://www.eca.europa.eu>

Eriaruanne nr 2 // 2010

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.
Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-9207-703-7
doi:10.2865/87356

© Euroopa Liit, 2010
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

SISUKORD

Punktid

I–IV	KOKKUVÕTE
1–17	SISSEJUHATUS
3–13	ELI TEADUSTEGEVUSE EELARVEST KAASRAHASTATAKSE TEADUSTÖÖ INFRASTRUKTUURE
8–9	ETTEVALMISTAVAD UURINGUD
10	UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMINE
11–13	PROJEKTIDE VALIK
14	UURIMISRAJATISI VÕIB KAASRAHASTADA KA STRUKTUURIFONDIDEST
15–17	MÕNED MUUDATUSED KOMISJONI LÄHENEMISVIISIS SEoses SEITSMENDA RAAMPROGRAMMIGA
18–20	AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS
21–43	TÄHELEPANEKUD
21–24	ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE TOETUSKAVA
21–24	ENAMIK EESMÄRKE SAAVUTATI
25–36	UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVA
25–28	EDASIVIIV TOIME JA EUROOPA LISANDVÄÄRTUS
29–35	VÄHENE „KATALÜÜTILINE MÕJU”...
36	... KUID UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSE ABIL OSTETI TÄIENDAVAD VÕI PAREMAID SEADMEID
37–43	RAHASTAMISE TÄIENDAVUS
37–43	KOMISJON TOETAS TÄIENDAVAT RAHASTAMIST, KUID VÕTTIS MEETMEID AINULT PIIRATUD ULATUSES
44–47	JÄRELDUSED JA SOOVITUSED
45	KAS ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE TOETUSKAVA OLI OTSUSTAJATE JAOKS KASULIK VAHEND?
46	KAS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVA HOOGUSTAS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMIST?
47	KAS KOMISJON VÕTTIS TÄIENDAVA RAHASTAMISEGA SEONDUVAID MEETMEID?
	LISA I – ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE PROJEKTIDE TULEMUSED
	LISA II – ELI TOETUS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE PROJEKTIDELE

KOMISJONI VASTUSED

KOKKUVÕTE

I.

Ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavad on osa ELi poliitikast eesmärgiga välja arendada kõrgetasemelised teadustöö infrastruktuurid, millel oleks Euroopa mõõde. Kuuenda teadusuuringute raamprogrammi (2002–2006) raames rahastati projekte 140 miljoni euro suuruses summas.

II.

Auditiga kontrolliti, kas kaks mainitud toetuskava olid kaasa aidanud tiptasemel teadustöö infrastruktuuride võrgustiku arengule Euroopas ja nende optimaalsele kasutamisele Euroopa tasandil vastavalt teadlaskonna poolt osutatud vajadustele. Täpsemalt analüüsiti auditis, kas ettevalmistavate uuringute toetuskavast oli olnud abi otsustajatele ning kas uute infrastruktuuride rajamise toetuskava tulemusel rajati uusi infrastruktuure. Samuti võeti vaatluse alla meetmed, mille eesmärk on soodustada uurimisrajatiste täiendavat rahastamist erinevatest allikatest.

KOKKUVÕTE

III.

Kontrollikoda leidis, et:

- küsitletud teadusringkondade esindajad suhtusid ettevalmistavate uuringute toetuskavasse positiivselt – nende hinnangul annab see projekti algusjärgus olulise tähtsusega rahalist toetust infrastruktuuride rajamiseks ning soodustab koostöö tegemist Euroopa teadustöös osalejate vahel, kes muidu omavahel konkureeriksid;
- liidu toetus uute infrastruktuuride rajamiseks avaldas uurimisrajatiste üleeuroopalise võrgustiku loomisele piiratud mõju. Uute infrastruktuuride rajamise toetuskava edasiviiv toime oli väike, ning ehkki toetuskava abil täiustati asjaomaseid investeerimisprojekte tehniliselt, oleks enamik toetatud projekte käiku läinud ka ilma liidu toetuseta;
- komisjoni talitused ei soodustanud aktiivselt Euroopa teadustöö infrastruktuuride jaoks erinevate üksteist täiendavate rahastamisallikate kasutamist, ehkki nad toetasid seda mitmetes ametlikes seisukohavõttudes.

IV.

Kontrollikoda soovib komisjonil kaaluda, kas uute infrastruktuuride rajamise projekte on otstarbekas rahastada teadustegevuse eelarvest, arvestades Euroopa lisandväärtust puudutavaid auditileide. Lisaks peaksid toetuskava eesmärgid olema selged ja realistlikud. Komisjon peaks täpsustama täiendavate rahastamisallikate kasutamise eesmäärke, ja kui ta on seisukohal, et ELi rahaliste vahendite paremaks kasutamiseks on võimalik luua sünergiat, võtma vajalikke meetmeid.

SISSEJUHATUS

1. Käesolevas aruandes käsitletakse ELi kulutusi ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavadele kuuenda teadusuuringute raamprogrammi (2002–2006) teadustöö infrastruktuuride tegevusvaldkonna raames.
2. Termin „teadustöö infrastruktuurid“ hõlmab vahendeid ja ressursse, mis pakuvad teadlaskonnale olulisi teenuseid akadeemilises ja/või tööstusvaldkonnas. Teadustöö infrastruktuurid võivad paikneda ühes kohas (üksik ressurss ühes kohas), olla hajutatud (hajutatud ressursside võrk) või koguni virtuaalsed (elektronteenus)¹.

ELI TEADUSTEGEVUSE EELARVEST KAASRAHASTATAKSE TEADUSTÖÖ INFRASTRUKTUURE

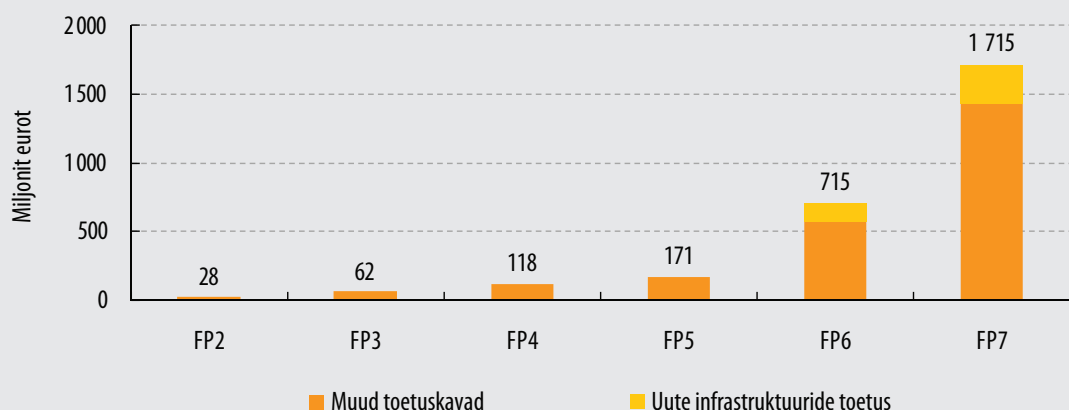
3. Ühenduse teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse alast tegevust on alates 1984. aastast rahastatud mitmeaastaste raamprogrammidega, milles seatakse vastava programmiperioodi uurimis- ja tehnoloogiaalased eesmärgid. Eritoetust uurimisrajatistele hakati andma alates teisest raamprogrammist (1987–1991). Esialgne eesmärk oli parandada teadlaskonna juurdepääsu riiklikele teadustöö infrastruktuuridele, kuid edaspidi laiendati toetust koostöövõrgustikele ja teadustegevusele, et parandada infrastruktuuride poolt pakutavate teenuste kvaliteeti ja kvantiteeti; samuti laiendati toetust uute teaduseadmete väljatöötamisele². Alates teisest raamprogrammist on rahaline toetus märkimisväärselt kasvanud (vt **joonis 1**).

¹ Teadustöö infrastruktuuride toetus kuuenda raamprogrammi eriprogrammi raames „Euroopa teadusruumi struktureerimine“, tööprogramm 2002–2003, lk 1.

² Nõukogu 25. jaanuari 1999. aasta otsus 1999/173/EÜ, millega võetakse vastu teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamise eriprogramm „Teadusuuringute inimpotentsiaali ja sotsiaal-majanduslike alusteadmiste tugevdamine“ (1998–2002), (EÜT L 64, 12.3.1999, lk 105).

JOONIS 1

TEADUSTÖÖ INFRASTRUKTUURIDE PROGRAMMIDE RAHASTAMINE

Allikas: Euroopa Komisjon.

4. Kuuenda raamprogrammi teadustöö infrastruktuuride tegevusvaldkonna üldeesmärk on soodustada „tipptasemel olevate teadustöö infrastruktuuride võrgustiku arengut Euroopas“. See pidi toimima teadlaskonna poolt osutatud vajaduste kohaselt ning looma „Euroopa lisandväärtust“ kõnealuste infrastruktuuride kasutamise laiendamiseks üle kogu Euroopa.

5. 2000. aastal tehtud komisjoni analüüsi kohaselt takistas tipptasemel uurimisrajatiste arendamist Euroopas:
 - kooskõlastatud mehhanismide puudumine vajaduste hindamiseks ning riikide ja valdkondade vaheliste prioriteetide määratlemiseks;
 - Euroopa ühtse seisukoha puudumine ülemaailmsetes ettevõtmistes osalemise kohta;
 - raskused riikidevaheliste rahastamislepingute sõlmimisel;
 - raskendatud juurdepääs teiste riikide rajatistele;
 - vähene koostöö infrastruktuuri haldajate vahel ja sellest tulenev kriitilise massi puudumine infrastruktuuridega seotud tehnoloogiaarenduses³.

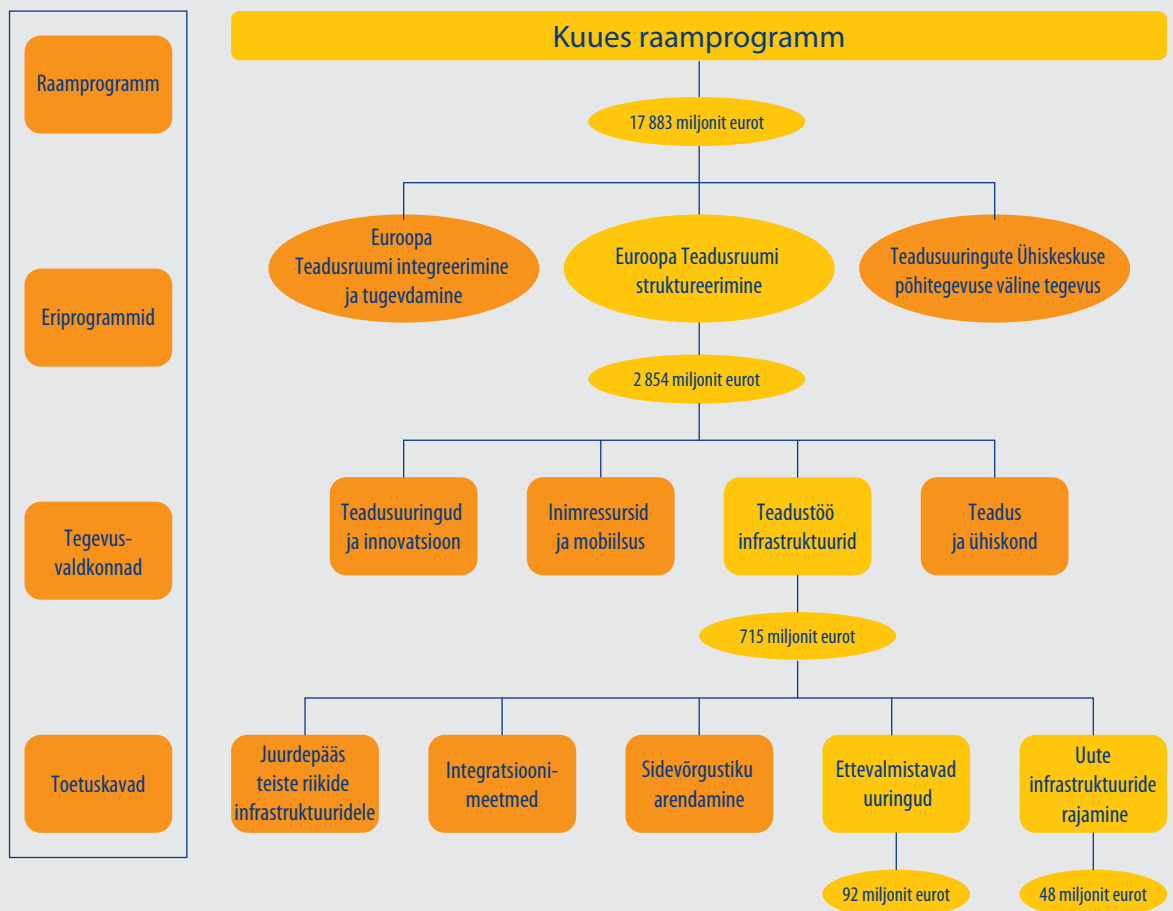
6. Uute uurimisrajatiste rajamisel ilmnunud probleemide lahendamiseks võttis komisjon kuuendas raamprogrammis kasutusele lähenemisviisi, mis keskendub mastaapsete uurimisrajatiste toetamisele Euroopas. Määratleti viis toetuskava, mis jagunevad järgmiselt:
 - juurdepääs teiste riikide infrastruktuuridele,
 - integratsioonimeetmed,
 - sidevõrgustiku arendamine,
 - ettevalmistavad uuringud,
 - uute infrastruktuuride rajamine

³ Vt komisjoni talituste töödokument „A European Research Area for Infrastructures“, SEK(2001) 356, 27.2.2001.

7. Kuuenda raamprogrammi raames eraldati 715 miljoni euro suurusest infrastruktuuride toetuseks ette nähtud eelarvest 140 miljonit eurot ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavadele (vt ülevaadet **joonisel 2**).

JOONIS 2

ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE JA UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVAD KUUENDAS RAAMPROGRAMMIS

ETTEVALMISTAVAD UURINGUD

8. Ettevalmistavate uuringute projektid on mõeldud võimalike tulevaste uurimisrajatiste (sealhulgas uute seadmete arendamise) teostatavuse väljaselgitamiseks. Ettevalmistavate uuringute toetuskava eesmärk on toetada selgesti Euroopa mõõtmega ja huvipakkuvate uute infrastruktuuride teostatavusuuringuid. Toetust võib laiendada ka ülemaailmse tähtsusega rajatistele, mis ei asu Euroopas, kuid mille töös Euroopa organisatsioonid kavatsevad osaleda.

9. Kontrollikoja auditeeritud ettevalmistavate uuringute projektid (vt **lisa I**) käsitlevad selliseid teemasid nagu vabadel elektronidel põhinevad valgusallikad, kiirendid/põrkurid, suured optilised ja infrapunateleskoobid ning vesiviljeluskeskuste ehitamine. Näide ühest ettevalmistavast uuringust on toodud **1. selgituses**.

1. SELGITUS

PROJEKT SKADS

Projekti SKADS (Square Kilometre Array Design Study) üks eesmärke oli välja töötada kulutasuv tehnoloogia tulevase raadioastronoomia jaoks. ELi toetuse kogusumma oli 10,4 miljonit eurot ehk ligikaudu üks kolmandik projekti kogukuludest. Toetusleping sõlmiti SKADSi konsortsiumiga, kuhu kuulusid 26 osalist üheksast ELi liikmesriigist, Lõuna-Aafrikast, Kanadast, Austraaliast ja Venemaalt.

Ettevalmistava uuringu tulemused kinnitasid, et üle mitme kontinendi ulatuva hiiglasliku radioteleskoobi Square Kilometre Array (SKA) saaks ehitada lihtsamate ja säästlikumate vahenditega kui algselt ette nähtud sajad traditsioonilised taldrikantennid.

SKA projekt lülitati „Euroopa teekaarti uute teadustöö infrastruktuuride loomiseks“ (vt punktid 16 ja 17). Plaanide kohaselt viiakse selle esimene etapp ellu aastatel 2012–2016.

UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMINE

10. Uute infrastruktuuride rajamise toetuskava eesmärk oli toetada uute või täiustatud infrastruktuuride arendamist. Nagu ka ettevalmistavate uuringute puhul, võib toetust anda ülemaailmse tähtsusega rajatistele, mis ei asu Euroopas, kuid mille töös Euroopa organisatsioonid kavatsevad osaleda. Abikõlblikud projektid võivad hõlmata traditsioonilisi ehitisi, aga ka näiteks antennide süsteemi Atacama kõrbes Tšiilis või virtuaalset infrastruktuuri, nagu jagatud digitaalarhiiv keeleteaduslike uuringute tõhustamiseks (auditeeritud uute infrastruktuuride rajamise projektide kohta vt *lisa II*). Näide uute infrastruktuuride rajamise projektist on toodud **2. selgituses**.

2. SELGITUS

CeMaCE PROJEKT

Tjärnö merebioloogia labor (TMBL) on Rootsis asuv merebioloogia jaam. TMBL ehitab koos Rootsi ülikoolide kinnisvara peamise omaniku, Akademiska Hus'iga, mere keemilise ökoloogia keskust (Centre for Marine Chemical Ecology, CeMaCE). See interdistsiplinaarne rajatis annab Euroopa teadlastele juurdepääsu laboritele, seadmetele ja teadusalastele teadmistele. Keskus, millel on Kosteri fjordi kaldailt otsene ligipääs merele, ühendab molekulaarbioloogia, ökoloogia ja evolutsioonibioloogia – kombinatsioon, mis peaks pakkuma uudse lähenemisviisi mere keemilise ökoloogia valdkonnale.

Projektile antud ELi toetust, mida oli üle 900 000 euro, kasutati peamiselt mereökotroni ehitamiseks – tegemist on rajatisega, mis pakub ökoloogiliselt olulisi katsetingimusi ja milles on võimalik mitmeid keskkonnategureid juhtida ning mis aitab kaasa mereökoloogia laborite ehitamisele. Projekti kogukulud ulatusid 9 miljoni euroni.

PROJEKTIDE VALIK

- 11.** Kuuenda raamprogrammiga rahastatavad ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise projektid valiti välja 2003. aasta novembris väljakuulutatud projektikonkursi alusel⁴. Kuuenda raamprogrammi kaasrahastamise ülemmäär oli ettevalmistavate uuringute projektide puhul 50 % ja uute infrastruktuuride rajamise projektide puhul 10 %. Konkurss oli avatud projektidele kõigist teadus- ja tehnoloogiavaldkondadest ja komisjonile laekus 121 taotlust kogusummas 387 miljonit eurot. Komisjon suurendas konkursi esialgset, 70 miljoni euro suurust eelarvet 140 miljonile eurole, kuna leidis koos liikmesriikide ja assotsieerunud riikide esindajatest koosneva programmikomiteega, et vastasel juhul oleks tulnud paljud sobivad taotlused tagasi lükata⁵.
- 12.** Projektitaotlusi hindas 62 sõltumatust eksperdist koosnenud valdkondadevaheline komisjon nelja järgmise kriteeriumi alusel:
- Euroopa lisandväärtus;
 - teadusalane ja tehnoloogiline tase;
 - seotus toetuskava eesmärkidega;
 - juhtimise kvaliteet.
- 13.** 77 projekti tase hinnati vastuvõetavaks ja 30 projekti said rahalist toetust. 19-le ettevalmistavate uuringute projektile eraldati kokku 92 miljonit eurot ja üheksale uute infrastruktuuride rajamise projektile kokku 48 miljonit eurot⁶.

⁴ Projektikonkurss
FP6-2003-Infrastructures-4.

⁵ Hindajate sõnul esitati konkursile taotlusi mahus, mis ületas esialgse eelarve (70 miljonit eurot) ligi kuuekordselt. Isegi kui arvesse võtta ainult projektid, mida hinnati väga headeks, ületab projektide maht eelarve kahe- või kolmekordselt. Konkursi FP6-2003-Infrastructures-4 komisjoni aruanne, 7. mai 2004.

⁶ Konkurss oli avatud veel ühele projektikategooriale („kaasnevad meetmed”), mida kõnealune audit ei käsitletud. Selles kategoorias valiti välja kaks projekti.

UURIMISRAJATISI VÕIB KAASRAHASTADA KA STRUKTUURIFONDIDEST

14. Lisaks sellele, et uurimisrajatiste arendamist rahastatakse erinevate raamprogrammidega komisjoni hallatavast teadustegevuse eelarvest, võib see toimuda ka ELi struktuurifondide kaudu, mida finantseeritakse ELi eelarvest, kuid hallatakse liikmesriikide poolt. Struktuurifondide perioodi 2000–2006 teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovaatika valdkonna 3 miljardi euro suurune eelarve oli võimaliku rahastamisallikana tunduvalt suurem kui kuuenda raamprogrammi raames teadustöö infrastruktuuridele eraldatud 715 miljonit eurot. **Joonisel 3** on esitatud vastavad summad ja eri rahastamisallikate kaasrahastamise piirmäärad.

JOONIS 3

STRUKTUURIFONDIDE NING TEADUSUURINGUTE JA TEHNOLOOGIAARENDUSE RAAMPROGRAMMIDE VÕRDLUS

	Kuues raamprogramm	Struktuurifondid 2000–2006	Seitsmes raamprogramm	Struktuurifondid 2007–2013
Programmiperiood	2002–2006	2000–2006	2007–2013	2007–2013
Eelarve (miljonit eurot)	17 883	38 815	53 272	49 744
Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovaatika infrastruktuuride eelarve (miljonit eurot)	715	3 128	1 715	9 758
Abikõlblikkus	EL ja assotsieerunud riigid	Eesmärk 1: 2 412 Eesmärk 2: 681 Liidu algatus: 35	EL ja assotsieerunud riigid	Lähenevapiirkonnad: 7 363 Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive piirkonnad: 2 247 Euroopa territoriaalne koostöö: 148
Kaasrahastamise ülemmäärad	Ettevalmistavad uuringud: 50 % Infrastruktuuride rajamine: 10 %	Eesmärk 1: 75 % – 85 % Muud eesmärgid: 50 %	Ettevalmistavad uuringud: 50 % Uute infrastruktuuride rajamine: 3–6 miljonit eurot projekti kohta	Lähenevapiirkonnad: 75 % – 85 % Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive piirkonnad: 50 % – 85 % Euroopa territoriaalne koostöö: 75 % – 85 %

MÕNED MUUDATUSED KOMISJONI LÄHENEMISVIISIS SEOSSES SEITSMENDA RAAMPROGRAMMIGA

15. Seitsmendas raamprogrammis⁷ (2007–2013) on teadustöö infrastruktuuride valdkonnas võrreldes kuuenda raamprogrammiga tehtud mõningad muudatused. Ettevalmistavate uuringute toetuskava lähenemisviis on jäänud üldjoontes samaks, kuid uute infrastruktuuride rajamise toetuskavas on muudetud projektide valiku korda ja nihutatud rahastamise raskuskeset ehitusetapist ettevalmistusetappi.

16. Seitsmendas raamprogrammis kasutatakse projektide valimisel rohkem „ülevalt alla“ lähenemisviisi ja toetatavad projektid on peamiselt need, mis sisalduvad „Euroopa teekaardis uute teadustöö infrastruktuuride loomiseks“. Tegemist on nimekirjaga, mille on koostanud Euroopa teadustöö infrastruktuuride strateegia foorum (ESFRI).

17. ESFRI on foorum, mis püüab leida ühtset lähenemisviisi teaduspoliitika ettevalmistamisele Euroopas. ESFRI koosneb liikmesriikide ja assotsieerunud riikide teadusvaldkonna eest vastutavate ministrite poolt nimetatud esindajatest ja komisjoni esindajast. Teekaardis määratletakse Euroopa teadustöö infrastruktuuridega seotud teadusalased vajadused 10–20 aastaks ja tuuakse ära projektid, mida peetakse Euroopa teaduse ja innovaatika arendamise seisukohalt eluliselt tähtsaks.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1982/2006/EÜ (ELT L 412, 30.12.2006, lk 1).

AUDITI ULATUS JA LÄHENEMISVIIS

18. Auditi peamine eesmärk oli anda hinnang uute infrastruktuuri- de rajamise ja ettevalmistavate uuringute toetuskavadele ning nende osale teadustöö infrastruktuuridega seotud tegevuse eesmärkide saavutamises kuuenda raamprogrammi perioodi (2002–2006) vältel.

19. Auditis tõstatati järgmised küsimused:

- a) Kas ettevalmistavate uuringute toetuskava tulemusel tehti teostatavusuuringuid ja ettevalmistavat tööd, millest oli abi otsuste tegemisel uute teadustöö infrastruktuuride loomise kohta?
- b) Kas uute infrastruktuuride rajamise toetuskava hoogustas uute infrastruktuuride rajamist?
- c) Kas komisjon võttis meetmeid, et soodustada ettevalmis- tavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetus- kavade raames täiendava rahastamise kasutamist, nagu on ette nähtud kuuenda raamprogrammi otsuses?

20. Auditi käigus:

- analüüsi teadustöö infrastruktuuride valdkonna õiguslik- ku alust ning täpsemalt ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavade koostamist;
- vaadati läbi projektide valiku ja järelevalve kord (k.a kõik asjassepuutuvad hindamisaruanded);
- küsitleti komisjoni töötajaid, Euroopa peamiste teadusor- ganisatsioonide esindajaid ja kaheksa liikmesriigi (Belgia, Itaalia, Madalmaad, Poola, Rootsi, Saksamaa, Tšehhi Vaba- riik ja Ühendkuningriik) teadusvaldkonna eest vastutava ministereeriumi esindajaid;
- auditeeriti kohapeal valimit, kuhu kuulus 19-st etteval- mistavate uuringute projektist üheksa; samuti auditeeri- ti kohapeal kõiki üheksat uute infrastruktuuride rajamise projekti;
- viidi läbi kõigi tagasilükatud taotlejate elektrooniline küsitlus.

Auditeeriti kuuenda raamprogrammi perioodi (2002–2006). Auditeeritud projektid on loetletud **lisades I ja II**.

TÄHELEPANEKUD

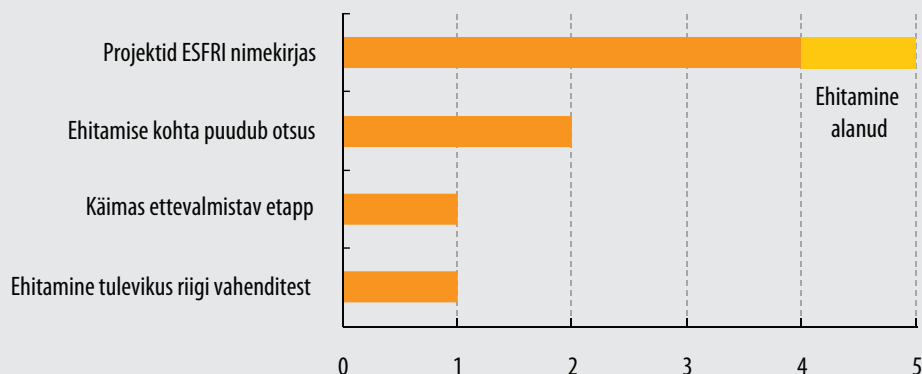
ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE TOETUSKAVA

ENAMIK EESMÄRKE SAAVUTATI

21. Ettevalmistavate uuringute toetuskava eesmärk oli toetada selge Euroopa mõõtmega uute infrastruktuuride teostatavus-uuringuid ja tehnilist ettevalmistustööd. Kontrollikoda hindas toetuskava edukaks, kui:
- ELi rahaline toetus lihtsustas uuringute tegemist, mis viisid keskpikas kuni pikas perspektiivis Euroopa mõõtmega uurimisrajatiste võrgustiku loomiseni;
 - kaasrahastatud uuringud löid Euroopa lisandväärtust.
22. Läbiviidud auditiküsitluste põhjal tõdes kontrollikoda, et osalejad suhtusid ettevalmistavate uuringute toetuskavva üldiselt positiivselt ning leidsid, et ettevalmistavate uuringute tulemusel suurenes riigi otsustajate teadlikkus ja toetus. Suurem osa projektidest kanti seejärel ESFRI nimekirja (vt punktid 16 ja 17), mis tõstis infrastruktuuride rajamise tõenäosust (vt **joonis 4**).

JOONIS 4

ÜHEKSA KONTROLLIKOJA POOLT AUDITEERITUD ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE PROJEKTI ARENG

- 23.** Küsitluse käigus väljendasid projektikoordinaatorid ja liikmesriikide esindajad seisukohta, et liidu toetus ettevalmistavatele uuringutele oli olnud olulise tähtsusega, ületamaks lõhet idee väljatöötamise ja projekti tegeliku elluviimise vahel. Toetus oli andnud teadlastele võimaluse oma ettepanekuid struktureeritud viisil välja töötada ja demonstreerida. Enamik projektikoordinaatoreid oli ka arvamusel, et võimalus paljudel teadusasutustel ühistes ettevõtmistes koostööd teha oli üks toetuskava väärtuslikke ja vajalikke aspekte. **3. selgituses** on toodud näide suurte Euroopa teadusasutuste, kes muidu oleksid omavahel konkureerinud, omavahelisest koostööst.
- 24.** Abisaajad ja teadusasutuste esindajad leidsid, et rahastamise tagamise mõttes on kõige keerukam infrastruktuuri projekti ettevalmistav etapp. Seda eriti juhul, kui see eeldab rahvusvahelist koostööd. Seetõttu pidasid intervjuueeritavad tähtsaks ettevalmistavate uuringute toetuskava, mille alusel katab komisjon kuni 50 % kogukuludest, kuna see lõi raamistiku suuremahuliste Euroopa projektide arendamiseks. Intervjuueeritavate hinnangul on üleeuroopalist koostööd keeruline teha mehhanismide abil, mille rõhuasetus on pigem riiklik või piirkondlik.

PROJEKT EUROFEL

EUROFELi ettevalmistav uuring oli 16 Euroopa teadusasutuse koostöö, mille eesmärk oli ette valmistada vabadel elektronidel töötavatel laseritel põhinevate valgusallikate uue põlvkonna ehitamist. Eesmärk oli rajada jagatud infrastruktuur seitsmesse Euroopa keskusse.

Alguses võistles omavahel seitse vabadel elektronidel töötavate laserite ehitusprojekti viiest riigist. Komisjon soovitas aga eri asutustel esitada ühine taotlus, mis parandaks üleeuroopalist koostööd selles vallas. Mõne osaleja jaoks oli projekti suurimaks väärtuseks koostöö eri institutsioonide vahel, kes tavaliselt omavahel konkureerivad.

Ettevalmistava uuringu edukust näitab ehitusprojekti lisamine „Euroopa teekaarti uute teadustöö infrastruktuuride loomiseks” ja selle kavandatav elluviimine järgmise 8–12 aasta jooksul.

UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVA

EDASIVIIV TOIME JA EUROOPA LISANDVÄÄRTUS

- 25.** Kriteeriumid ELi vahendite väljamaksmiseks uute infrastruktuuride rajamise toetuskavast ei ole piisavalt täpsed. Nõukogu otsuses 2002/835/EÜ⁸ on sätestatud, et toetuskava piirdub tegevuse „katalüüsiks“ vajaliku miinimumiga ning suurem osa infrastruktuuride ülesehitamise ja toimimise kuludest tagatakse riigi või teistest finantseerimisallikatest. Katalüsaator on vahend, mis kiirendab või ergutab mõnd reaktsiooni või protsessi. Kontrollikoja arusaama kohaselt tähendab see seda, et tänu uute infrastruktuuride rajamise toetuskavale käivitatakse projekte, mida muul juhul ei oleks ellu viidud.
- 26.** Otsuses 2002/835/EÜ jätkatakse, et toetust tuleks anda Euroopa lisandväärtust arvessevõtva üksikasjaliku põhjenduse alusel. Kuuendat raamprogrammi käsitlevas komisjoni tööprogrammis aastateks 2002–2003 tõlgendatakse abikõlblikkust uute infrastruktuuride rajamise toetuskava raames nii, et toetust antakse juhul, „kui sellisel toetusel võib Euroopa lisandväärtust silmas pidades olla kriitiline edasiviiv toime“. Nagu tööprogrammis mainitud, võib see avalduda suurenenud atraktiivsuses ja parimate teenuste pakkumises Euroopa teadlaskonnale järgmiste väljundite kaudu:
- laiem juurdepääs kavandatavale infrastruktuurile,
 - arenenum tehnoloogia,
 - paindlikum kohandatavus interdistsiplinaarsete uuringutega,
 - parem ühendatavus teadlaskonnaga.
- 27.** Kontrollikoda vaatas läbi kõik uute infrastruktuuride rajamise projektid, pöörates tähelepanu sellele, kuidas komisjon oli kohaldanud eespool mainitud abikõlblikkusnõudeid, mis on sätestatud otsuses 2002/835/EÜ ja mida arendatakse edasi komisjoni tööprogrammis aastateks 2002–2003.

⁸ EÜT L 294, 29.10.2002, lk 44.

28. Euroopa teadlaste infrastruktuuridele juurdepääsu olulises küsimuses leidis kontrollikoda, et komisjonipoolne rahastamine keskendus ehitustegevusele või seadmete ostmisele, piisavalt tagamata teadlaste juurdepääsu infrastruktuuridele.

VÄHENE „KATALÜÜTILINE MÖJU”...

29. Hindamaks, kas uute infrastruktuuride rajamise toetusel oli „katalüütiline mõju”, analüüsis kontrollikoda järgmisi aspekte:
- projekti alguskuupäeva ja ELiga lepingu sõlmimise kuupäeva omavaheline suhe, mis näitab rahastamise olulisust projekti käivitamisele;
 - kas otsus projektile raha eraldamise või mitteeraldamise kohta oli määrav projekti käivitamise või jätkamise seisukohalt;
 - peamiste sidusrühmade arusaam sellest, mil määral edendasid ELi investeeringud muid investeeringuid projektidesse.

JOONIS 5

PROJEKTI KÄIVITAMISEST LEPINGU SÕLMIMISENI KULUNUD AEG

Ülesande nimetus	Kuupäev	2003		2004											2005											2006			
		dets.	jaan.	veeb	märt	apr.	mai	juun	juul	aug.	sep.	okt.	nov.	dets.	jaan.	veeb	märt	apr.	mai	juun	juul	aug.	sep.	okt.	nov.	dets.	jaan.	veeb	märt
Konkursikutse	11/11/2003	[Timeline bar from Dec 2003 to Mar 2004]																											
Komisjoni otsus – 1. osa	11/03/2005	[Timeline bar from Mar 2005 to Mar 2005]																											
CeMaCE	05/03/2004	[Timeline bar from Mar 2004 to Mar 2005]																											
CISB	05/03/2004	[Timeline bar from Mar 2004 to Mar 2005]																											
DAM-LR	01/01/2005	[Timeline bar from Jan 2005 to Mar 2005]																											
ISIS TS2	01/03/2005	[Timeline bar from Mar 2005 to Mar 2005]																											
STAR	01/10/2004	[Timeline bar from Oct 2004 to Mar 2005]																											
Komisjoni otsus – 2. osa	08/08/2005	[Timeline bar from Aug 2005 to Aug 2005]																											
ALMA Enhancement	01/01/2006	[Timeline bar from Jan 2006 to Mar 2006]																											
BINASP	15/03/2004	[Timeline bar from Mar 2004 to Mar 2005]																											
DIRAC-PHASE-1	01/10/2005	[Timeline bar from Oct 2005 to Mar 2006]																											
EUTRICOD	01/11/2004	[Timeline bar from Nov 2004 to Mar 2005]																											

● = Lepingu sõlmimine

- 30.** Kontrollikoja auditiga leiti, et üheksast uute infrastruktuuride rajamise projektist seitsme alguskuupäev oli varasem kui sellega seotud komisjoni otsuse kuupäev ja vastavate lepingute allkirjastamise kuupäevad (vt **joonis 5**). Kaheksandat projekti alustati pärast komisjoni otsuse tegemist, kuid enne lepingu sõlmimist.
- 31.** Kuna enamikul juhtudel olid projektid käivitatud enne lepingute sõlmimist ja liidu toetus uute infrastruktuuride rajamise projektidele moodustas kõige rohkem 10 % projekti kogukuludest⁹, siis puuduvad tõendid selle kohta, et ELi toetusel oleks olnud projekti jätkamise suhtes määrav tähtsus (vt näidet **4. selgituses**).
- 32.** Intervjuude käigus väljendasid Euroopa teadusasutuste ja liikmesriikide ministriumide esindajad seisukohta, et uute infrastruktuuride rajamise toetuskava ei „katalüüsinud” tegevusi, milleks toetust anti, kuna rahastamismäär oli madal ja rahastamine ainult 10 % ulatuses projekti kogukuludest on juba loomu poolest ebapiisav katalüütilise toime tekkimiseks.

⁹ Uute infrastruktuuride rajamise eriklausel nr 34: Muude spetsiaalse suunitlusega toetusmeetmete kulud, mida on kandnud lepingupooled, kes kasutavad kuluaruandlusvormi „kogukulud”, „kogukulud kindlasummaliste kaudsete kuludega” või „täiendavad kulud”, hüvitatakse kõige rohkem 10 % ulatuses kõigist abikõlblikest kuludest.

4. SELGITUS

PROJEKTI DIRAC ESIMENE ETAPP

Rahvusvahelise kiirendi ehitamise eesmärk Darmstadti ionide ja antiprootonite uurimiskeskusse (Darmstadt Ion Research and Antiproton Centre, DIRAC) on täiustada olemasolevaid kiirendeid edaspidise uurimistöö jaoks universumi tekke kohta. Projekt, mida kaasrahastab 14 partnerit (11 ELi liikmesriiki, Hiina, India ja Venemaa), hõlmab nii uut infrastruktuuri (magnet) kui olemasoleva infrastruktuuri ajakohastamist (sünkrotron-kiirendi ja spektromeeter).

10,4 miljoni euro suurune ELi toetus oli ette nähtud projekti esimeseks etapiks, mille kulused hinnati 104 miljonile eurole. Koguinvesteering on eeldatavalt suurusjärgus 1,2 miljardit eurot. Kui leping komisjoniga sõlmiti, oli projekt juba käivitatud.

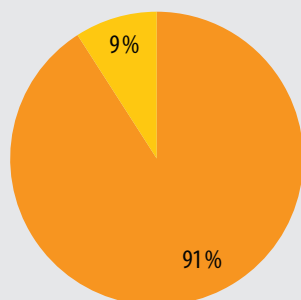
33. Sarnane tähelepanek tehti hindamiskomisjoni aruandes, mille kohaselt leidsid eksperdid, et ELi toetusel oli suurem mõju ettevalmistavate uuringute kui uute infrastruktuuride rajamise projektidele, sest viimased viiakse igal juhul ellu ja ELi 10 % suurusest toetusest saadav kasu ei olnud alati üheselt selge¹⁰.
34. Kümnest tagasilükatud taotlejast üheksa kinnitas auditiküsimustikule vastates, et komisjoni rahastamisotsus ei avaldanud projekti elluviimisele märkimisväärset mõju, ning enamik taotlejaid jätkas oma projekti hoolimata tagasilükkamisest, ehkki mõnel juhul väiksemas mahus (vt **joonis 6**).
35. Kui kontrollikoda esitas sama küsimuse uute infrastruktuuride rajamise edukate projektide koordinaatoritele, vastas neljast kolm, et komisjoni negatiivne otsus ei oleks projekti jätkamist takistanud (vt ka **joonis 6**).

¹⁰ Teadustöö infrastruktuuride meede – Konkursid
FP6-2003-Infrastructures-4:
komisjoni aruanne, lk 4.

JOONIS 6

VASTUVÕETUD JA TAGASILÜKATUD TAOTLUSTE ELLUVIIMINE

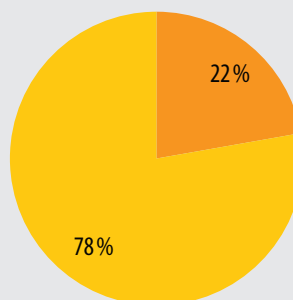
Kas te olete projekti elluviimist hoolimata ELi negatiivsest rahastamisotsusest jätkanud?

■ Jah ■ Ei

Tagasilükatud kandidaatide küsitlus

Kas ELi negatiivne rahastamisotsus oleks projekti elluviimise peatanud?

■ Jah ■ Ei

Intervjuud projektikoordinaatoritega

... KUID UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSE ABIL OSTETI TÄIENDAVID VÕI PAREMAID SEADMEID

- 36.** Hoolimata sellest, et riigi tasemel kokkulepitud projektikuluudest 10 % moodustava ELi toetuse „katalüütiline mõju” oli projektide kui terviku seisukohast väike, võimaldas see osta või arendada täiendavaid seadmeid, mida ei olnud esialgses projektitaotluses ette nähtud. Seega täiendas toetus riigipoolset rahastamist ja võimaldas seoses infrastruktuuridega kasutada rohkem või paremat tehnoloogiat. Mõnel juhul lihtsustas see ka rajatiste interdistsiplinaarset kasutamist.

RAHASTAMISE TÄIENDAVUS

KOMISJON TOETAS TÄIENDAVALT RAHASTAMIST, KUID VÕTTIS MEETMEID AINULT PIIRATUD ULATUSES

- 37.** Nagu juba mainitud punktis 14, võib liidu toetust lisaks infrastruktuuride rahastamisele teadustegevuse eelarvest eraldada ka struktuurifondidest, toetusena piirkondlikule ja ühtekuuluvuspoliitikale. Teadustöö infrastruktuuride projekte, millel on Euroopa mõõde, võib rahastada ka Euroopa Investeerimispank (EIP).
- 38.** Topeltrahastamine või sama kuluartikli hüvitamise taotlemine mitmest toetuskavast on keelatud. Ühe projekti kaasrahastamine erinevatest ELi finantsmehhanismidest on iga rahastamisvahendit reguleerivatest kaasrahastamist puudutavatest erieeskirjadest tulenevalt üsna ebatõenäoline. Rahastamisallikate täiendav kasutamine on aga lubatud. Rahastamise täiendus tähendab erinevate rahastamisallikate kasutamist eri projektitegevuste jaoks, mida viiakse ellu üksteisega seonduvalt või üksteisele järgnevalt¹¹.

¹¹ „Euroopa piirkondade konkurentsivõime parandamine teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu. Praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal”, Rev. 2 02/12/2008, lk 12–13.

39. Võimalust kasutada täiendavat rahastamist erinevatest Euroopa rahastamisallikatest on pooldatud mitmetes komisjoni dokumentides. 2000. aasta maikuu raportis¹² soovitas Euroopa Parlament tungivalt kasutada täiendavat rahastamist teadusuuringute raamprogrammi ja liidu teiste meetmete, eriti struktuurifondide puhul. Komisjoni teatises „Euroopa teadusruumi suunas“¹³ tõdeti, et teadustöö infrastruktuuride valdkonnas tuleks kasutada võimalust kombineerida struktuurifondid, EIP laenu ja kuuenda raamprogrammi alusel makstav toetus.
40. Täiendava rahastamise kasutamist seoses ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavadega käsitleti ka otsustes, millega loodi kuues raamprogramm¹⁴ ja eriprogramm „Euroopa teadusruumi struktureerimine“¹⁵. Ettevalmistavate uuringute eelduseks oli järjekindlalt selgitada, „millised on teiste allikate, sealhulgas EIP või struktuurifondide võimalused neid infrastruktuure rahastada“. Uute infrastruktuuride rajamise toetuskava abil võib „täiendada EIP või struktuurifondide panust nimetatud infrastruktuuride rahastamisega“. Täiendava rahastamise kasutamist mainiti ka teadustöö infrastruktuuride tööprogrammis¹⁶.
41. Struktuurifondide, ühtekuuluvusfondi ja teiste rahastamisallikate ühendamine teadustegevuse rahastamisega on spetsiaalselt mõeldud ELi lähenemiskiirkondade tööstus- ja teadusarenduse võimaluste realiseerimiseks.
42. Ehkki komisjon väljendas eespool mainitud otsustes ja dokumentides täiendavate rahastamisallikate kasutamisele toetust, ei tegelenud ta selle teemaga kuuenda raamprogrammi vältel aktiivselt. Ei koostatud juhiseid, mis oleks abistanud projektkoordinaatoreid võimaliku rahastamissünergia leidmisel, ning mitte ükski uute infrastruktuuride rajamise projekt ei saanud kõnealusel perioodil ei struktuurifondide toetust ega EIP laenu. Enamik küsitletud tagasilükatud taotlejatest teatas, et neid ei teavitatud täiendavate rahastamisallikate kasutamise võimalusest (vt **joonis 7**).

¹² Raport komisjoni teatise kohta „Euroopa teadusruumi suunas“ (KOM(2000) 6 – C5-0115/2000 – 2000/2075(COS)).

¹³ Tuleks kasutada võimalust pidada läbirääkimisi aastateks 2000–2006 kavandatud struktuuriabi üle, et analüüsida, kuidas kõige paremini ühendada selle raamistiku (st struktuurifondide) alusel elluviidud projekte Euroopa programmides rakendatavate projektidega. KOM(2000) 6, lk 18.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1513/2002/EÜ (ELT L 232, 29.8.2002, lk 1).

¹⁵ Nõukogu otsus 2002/835/EÜ, 30. september 2002, millega võetakse vastu teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprogramm „Euroopa teadusruumi struktureerimine“ (2002–2006).

¹⁶ Tööprogramm (2002–2003): Teadustöö infrastruktuuride toetus kuuenda raamprogrammi eriprogrammis „Euroopa teadusruumi struktureerimine“, esimene ülevaade, juuni 2003.

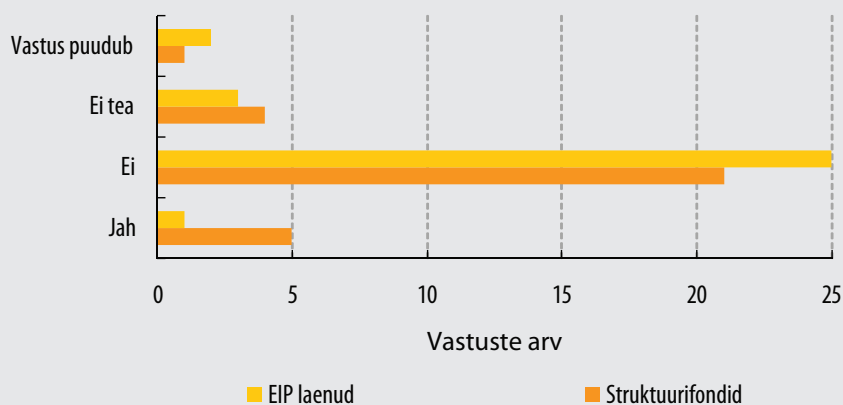
43. Lisaks peaks komisjon tegema praktilisi samme täiendavuse aspekti asjakohaseks juhtimiseks, näiteks selleks, et kontrollida projektide topeltrahastamist või abikõlbmatut kaasrahastamist. Kontrollikoda leidis aga, et:

- i) asjassepuutuvad peadirektoraadid (teadusuuringute peadirektoraat ja regionaalpoliitika peadirektoraat) ei koostanud „teadustöö infrastruktuuri“ ühist määratlust,
- ii) kahel mainitud peadirektoraadil ei olnud vahendeid teabe kogumiseks nii kuuenda raamprogrammi kui struktuurifondide raames abikõlblike projektide kohta,
- iii) ühtekuuluvuspoliitika raames ei ole välja töötatud eraldi vahendeid ja andmebaase täiendava rahastamise koordineerimiseks.

JOONIS 7

TEAVE RAHASTAMISE TÄIENDAVUSE KOHTA – TAGASILÜKATUD KANDIDAATIDELE ESITATUD KONTROLLIKOJA KÜSIMUSTIKU TULEMUSED

Kas komisjon või riiklik kontaktpunkt teavitas teid võimalusest täiendada teadustöö infrastruktuuri programmi rahastamist teiste ELi rahastamisallikatega?

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

44. Kontrollikoja hinnangul on ettevalmistavate uuringute toetuskava oma peamised eesmärgid täitnud, uute infrastruktuuride rajamise toetuskava lisandväärtus on aga väike.

KAS ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE TOETUSKAVA OLI OTSUSTAJATE JAOKS KASULIK VAHEND?

45. Teadusringkondade esindajad suhtusid ettevalmistavate uuringute toetuskavasse üldiselt positiivselt. Nende hinnangul andis see võimaluse teaduslikud ideed struktureeritud viisil välja töötada, selgitades välja võimalike tulevaste uurimisrajatiste teostatavuse. Iseäranis tervitati eri teadusasutuste koostöö tegemise võimalust. Protsess hõlbustas otsustajatel abikõlblike projektide väljaselgitamist ja enamik ettevalmistavate uuringute projekte kanti ESFRI nimekirja.

KAS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVA HOOGUSTAS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMIST?

46. Toetuse saamisel uute infrastruktuuride rajamise toetuskavast ei olnud projektide elluviimisele määravat mõju. Uute infrastruktuuride rajamise toetuse maksmine võimaldas asjaomaseid investeerimisprojekte mõningal määral tehniliselt täiustada ja osta uusi või paremaid seadmeid. Siiski ei rajatud uute infrastruktuuride rajamise toetuskava abil uusi infrastruktuure, vaid pigem anti täiendavat toetust projektidele, mis oleksid käiku läinud ka ilma toetuskavata.

SOOVITUS 1

Komisjon peaks kaaluma, kas tulevaste raamprogrammide raames on otstarbekas rahastada uute infrastruktuuride rajamise projekte teadustegevuse eelarvest, arvestades kontrollikoja auditileide Euroopa lisandväärtuse ja edasiviiva toime kohta.

Komisjon peaks tagama, et toetuskava eesmärgid on selged, kõigile mõistetavad ning realistlikud, võttes arvesse projektidele võimaldatavat madalat rahastamismäära.

KAS KOMISJON VÕTTIS TÄIENDAVA RAHASTAMISEGA SEONDUVAID MEETMEID?

47. Ehkki kuuenda raamprogrammi otsuses on ette nähtud võimalus rahastada ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise projekte täiendavatest ELi eelarveallikatest, ei tutvustanud komisjon seda võimalust laiemalt, mistõttu seda ka ei kasutatud.

SOOVITUS 2

Komisjon peaks täpsustama, mida ta soovib täiendava rahastamise võimaluse õigusaktidesse lisamisega saavutada. Komisjon peaks kaaluma sellise rahastamisviisi tugevaid ja nõrku külgi, selle kulusid ja võimalikku kasu. Kui komisjon leiab, et sihtotstarbeliste ELi vahendite, EIP laenude ja riigipoolse finantseerimise ühendamisega saab luua väärtuslikku sünergiat, peaks ta aktiivselt propageerima täiendavate rahastamisallikate kasutamist, tagades samal ajal asjakohase kontrollimehhanismi sellise võimaluse väärkasutamise ärahoidmiseks või avastamiseks.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 5. mai 2010. aasta istungil Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

Vítor Manuel da Silva Caldeira
president

ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE PROJEKTIDE TULEMUSED

Liik	Projekti lühinimi	Projekti pealkiri	Projekti peamised tulemused*	ELI toetuse peamine mõju*	Ehitusväljavaated*
Vabadel elektronidel töötavad laserid	EUROFEL	European FEL Design Study (vabadel elektronidel töötavate laserite Euroopa ettevalmistav uuring)	Vabadel elektronidel töötavatel laseritel põhinevate valgusallikate uue põlvkonna ehitamise ettevalmistamine. Projekti mõju on peamiselt tehniline, kuna selle abil lahendatakse insener- tehnilisi probleeme (kriitilise tähtsusega komponendid väljatöötamine).	Tehniline koostöö mitmete asutuste vahel, kes valmistavad ette sarnaseid infrastruktuure.	Jagatud infrastruktuuride võrgustik, mis on kantud ESFRI teekaarti.
Muu – kiirendid	EUROTeV	European Design Study Towards a Global Linear Collider (Euroopa ettevalmistav uuring globaalse lineaarpõrkuri ehitamiseks)	Osalemine rahvusvahelises projektis (ILC Global Effort). Töö seisneb peamiselt põrgutite alamsüsteemide ja teiste rahvusvahelise hindamismeeskonna poolt kaardistatud kriitilise tähtsusega teemade uurimises.	Mitme Euroopa organisatsiooni kaasamine konsortsiumi (koordinaator oleks globaalses ILC projektis ka ilma ELI toetuseta osalenud, ehkki väiksemas mahus).	Globaalse projekti tehnilise uuringu aruanne on planeeritud aastaks 2012, võimalik ehitamine toimuks 2010. aastate teisel poolel.
Astrofüüsika	ELT DESIGN STUDY	Extremely Large Telescope Design Study (ülisuure teleskoobi ettevalmistav uuring)	Euroopa suure optilise infrapunateleskoobi ehitamist võimaldavate tehnoloogiate ja kontseptsioonide arendamine.	Uuringusse on kaasatud peaaegu kõik suuremad Euroopa teadusasutused. Projekt näitab kogu Euroopa astronoomide kogukonna tasemel saavutatud konsensust.	Maailmas on mitu sarnast võistlevat projekti. Alult üks neist viiakse lõpule, mistõttu on teleskoobi ehitamine ebakindel. Ettevalmistavat tegevust rahastatakse seitsmendast raamprogrammist.
Tuumafüüsika	EURISOL DS	European Isotope Separation On-Line Radioactive Ion Beam Facility (Euroopa uurimisrajatis isotoopide eraldamiseks radioaktiivse ioonkiirtega)	Uue rajatise ehitamise käigus eeldatavalt tekkinud suuremate tehniliste probleemide lahendamine; teostatavusuuring; koha ja kasutajatega seotud küsimused.	Projekti ei viidaks ellu ilma ELI toetuseta; sünergia teiste Euroopa projektidega.	Ei ole veel ESFRI nimekirjas.
Ehituskonstruksioonid	L-SURF	Large Scale Underground Research Facility on Safety and Security (mastaapne maa-alune ohutuse ja julgeoleku uurimisrajatis)	Teostatavusuuring, tehnilised kirjeldused, äriplaan eri rahastamisvõimalustega erinevate äristsenaariumide korral, juriidilise isiku asutamise hindamine.	Üljeavaade ohutus- ja julgeolekualasest tegevusest Euroopas.	Külastuse ajal ei olnud juriidilist isikut asutatud. Võimaliku ehitamise rahastamine ei ole kindel.

ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE PROJEKTIDE TULEMUSED

Liik	Projekti lühinimi	Projekti pealkiri	Projekti peamised tulemused*	ELI toetuse peamine mõju*	Ehitusväljavaated*
Keskkond	DesignACT	Designing the Aquaculture Centre of Technology-facing the unmet needs in European aquaculture (Euroopa vesiviljelusalaste vajaduste rahuldamiseks mõeldud vesiviljelustehnoloogiale kavandamine)	Vesiviljeluse infrastruktuuri ülevaatamine ja vajaduste määratlemine, sisu täpsustus, kuluarvutused, keskkonnanuuring, juhtimis-, tegevus- ja finantskavad, ehitusplaan ja arendusstrateegia, uue juriidilise isiku rahastamine.	Baas meres asuva unikaalse suuremõõtmelise eksperimentaalse vesiviljeluskeskuse ehitamiseks, mis oleks avatud välismaa teadlastele, oleks tugeva rõhuasetusega info- ja kommuni-katsioonitehnoloogiale ning pakuks õppevõimalusi üliõpilastele.	Ei ole ESFRI nimekirjas, aga riigipoolne rahastamine võimalik.
Tuumafüüsika	DIRAC secondary-Beams	Internal Target experiments with highly energetic stored and cooled secondary beams at the International Accelerator Facility, Darmstadt Ion Research and Antiproton Center (DIRAC) (siseeksperimentid kõrgeenergeetiliste salvestatud ja jahutatud teiste kiirtega Darmstadt'i ioonide ja antiprotonite uurimiskeskuse rahvusvahelises kiirendis)	Tehnoloogia, prototüüpide ja kiirendi osade väljatootamine, katsetamine ja teostatavusse kontrollimine.	Projekti osalesid paljud asutused kogu maailmast. Kuna riigipoolne rahastamine ei olnud kavandamisetaapis piisav, ei oleks rajatise ettevalmistamine sellises ulatuses võimalik olnud.	Ehitamine on alanud ja kavandatakse lõpule viia 2016. aastaks.
Astrofüüsika	SKADS	Square Kilometre Array Design Study (SKA raadioteleskoobi ettevalmistav uuring)	Kulutasuva tehnoloogia ja süsteemi väljatootamine.	Projekt kaasas paljud uued raadioastronoomia töörühmad üle Euroopa SKA arendamisse.	Projekt on kantud ESFRI nimekirja.
Muu - Astroosakesed	KM3NeT	Design Study for a Deep Sea Facility in the Mediterranean for Neutrino Astronomy and Associated Sciences (ettevalmistav uuring neutrinoastronoomia ja sellega seotud teaduste süvamereajalise ehitamiseks Vahemerre)	Peamine tulemus on tehnilise uuringu aruanne, mis käsitleb süvamere neutrino-teleskoopi ja mereteaduste foorumit. Samuti analüüsiti asukohaga seotud küsimusi.	ELI toetus avaldas olulist mõju: rajatise ehitamise argumentid oleksid olnud nõrgemad, ilma veenva perspektiivita.	Projekt on kantud ESFRI nimekirja, täiendav riigipoolne rahastamine on tõenäoline.

* Audiitintervjuude põhjal tehtud järeldused.

ELI TOETUS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE PROJEKTIDELE

Projekti lühinimi	Toetuslepingu sõlmimise kuupäev (kommisjon)	Projekti alguskuupäev (ja kestus)	Koguelarve pärast läbivõtmist (eurodes)	ELI osalus (eurodes)	ELI osalus / kumulatiivne rahastamine (%)	Projekti kirjeldus	ELI toetuse jagunemine
ALMA Enhancement	19.10.2005	1.1.2006 (60 kuud)	284 015 100	8 518 360	3,00 %	Alma Enhancement on osa suurest ALMA (Atacama Large Millimeter Array) Euroopa ja Põhja-Ameerika ühisprojektist. ALMA on hetkel suurim maapealne astronoomiaprojekt kogu maailmas. ALMA infrastruktuuri ehitamine algas Tsiliis juba 2003. aastal ja see planeeritakse lõpule viia 2012. aastal. ELI projekt ALMA Enhancement võimaldab ALMAT riist- ja tarkvarakomponentidega täiendada, lisades millimeetrialale ja submillimeetrialale viienda laineala kõrgekvaliteediliste piltide tegemiseks ja veetaseme kõrge resolutsiooniga mõõtmiseks.	ELI toetus hõlmab kõiki tööpakette. Enamik tööpakette puudutab viienda laine pikkuse vastuvõtjate kavandamist, tootmist, monteerimist ja kontrollimist.
BINASP	27.9.2005	15.3.2004 (60 kuud)	20 869 204	1 912 120	9,16 %	Projekt BINASP seisneb bionanotehnoloogia teadusinfrastruktuuride ja vastavate rajatiste süsteemi ehitamises AREA teadusparki Triesstes. Projekt näeb ette seitsme ülesande täitmist (nt loomakeskus, kõrgetasemeline mikroskoopia- ja nanoskoopiaüksus, optilise molekulaarkuvaramise labor jne). Ülesanded sisaldavad peamiselt uute tehnikate väljaarendamist ja vajalike seadmete ostmist.	Ca 7 % suurune ELI toetus on suunatud kõigile projekti käigus ellu viidavatele ülesannetele. 20 % suurust ELI toetust taotleti ainult ülesandele 1 (juhtimine) ja ülesandele 10 (nanobiofotoonika rajatise ehitamine).

ELI TOETUS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE PROJEKTIDELE

Projekti lühinimi	Toetuslepingu sõlmimise kuupäev (kommisjon)	Projekti alguskuupäev (ja kestus)	Koguelarve pärast läbiviimist (eurodes)	ELI osalus (eurodes)	ELI osalus / kumulatiivne rahastamine (%)	Projekti kirjeldus	ELI toetuse jagunemine
CeMaCE	18.4.2005	5.3.2004 (36 kuud)	8 996 302	937 432	10,42 %	Projekti CeMaCE eesmärk on laiendada praeguseid laboriruumide ja eriseadmete investeeringuid, et rajada mere keemilise ökoloogia integreeritud teaduskeskus. Peamised ülesanded on mereökotoni ja mere keemilise ökoloogia labori ehitamine, samuti molekulaarbioloogia labori ja majutusvõimaluste täiendamine.	ELI toetust taotleti kõigile ülesannetele, välja arvatud majutusvõimaluste täiendamise. Ülesande 1 puhul (mereökotoni ehitamine) võrdub taotletav toetus 100 %-ga ülesande maksumusest, kahe labori ehitamiseks taotletakse toetust aga summas, mis moodustab alla 10 % kuludest.
CISB	21.3.2005	5.3.2004 (48 kuud)	18 866 474	1 730 000	9,17 %	Projekti eesmärk on rajada uus infrastruktuur, integreeritud struktuuraibioloogia keskus (CISB), mis ühendab kolme juhtiva rahvusvahelise instituudi (EMBL, ESRF ja ILL) ning Universit� Joseph Fourier' ressursid. Lisaks uue labori ehitamisele ja sisustamisele (�lesanded 1 ja 2) on projekti eesmärk pakkuda uusi või tõhustatud tehnilisi lahendusi post-genoomse struktuuraibioloogia edendamiseks (�lesanded 3–9).	Ülesannetele 1 ja 2 (labori ehitamine ja sisustamine) ELI toetust ei taotletud. �le 60 % ja 68 % suurust toetust (425 000 eurot ja 200 000 eurot) taotleti vastavalt neutronite kristallograafiaks ette nähtud proteiinide diffraktoomeetri LADI III ehitamiseks ja kõrge tootliikusega elektronmikroskoopia platvormi rajamiseks.

ELI TOETUS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE PROJEKTIDELE

Projekti lühinimi	Toetuslepingu sõlmimise kuupäev (kommisjon)	Projekti alguskuupäev (ja kestus)	Kogeeelarve pärast läbivõtmist (eurodes)	ELI osalus (eurodes)	ELI osalus / kumulatiivne rahastamine (%)	Projekti kirjeldus	ELI toetuse jagunemine
DAM-LR	11.4.2005	1.1.2005 (36 kuud)	3 596 000	382 000	10,62 %	Projekt DAM-LR on täielikult jagatud ja virtuaalne infrastruktuur. Projektiga arendatakse ja rakendatakse infrastruktuuri, mis on mõeldud Euroopa teadlaskonnale igat liiki lingvistiliste ressursside (suured (multimeedia) korpused, leksikonid, grammatika kirjeldused jne) lihtsaks haldamiseks ja kasutamiseks. DAM-LR ühendab projektis osalevate teadusasutuste keeleressursside arhiivid kasutaja jaoks üheks suureks andmebaasiks.	Projekt koosneb 12 ülesandest. Seitse esimest ülesannet on peamiselt seotud kohalike infrastruktuuridega ja ELI toetust ei taotleta. ELI toetus (vahemikus 35–55 %) on suunatud viiele ülejäänud ülesandele, mis tegelevad jagatud infrastruktuuri rajamisega.
DIRAC-PHASE-1	9.12.2005	1.10.2005 (48 kuud)	100 951 660	10 405 360	10,31 %	Projekt onioonide ja antiprootonite rahvusvahelise uurimiskeskuse (FAIR) ehitamise esimene etapp maksumusega ca 1,2 miljardit eurot. DIRAC PHASE-1 eesmärk on oluliselt edendada Darmstadtis asuva GSI labori UNILAC/SIS18 kiirendisüsteemi tulemuslikkust ja teadussuutlikkust, et suurendada kiirte intensiivsust ja energiat. Selleks täiustatakse kahes etapis raskete ioonide sünkrotoni SIS18, kohandatakse infrastruktuuri R3B-magnetiga ja ajakohastatakse HADES-spektromeetrit.	ELI toetust antakse võrdselt kõigile ülesannetele, välja arvatud ühele (nime-tusega „üldised ehitustööd: kõik muud ehitustööd projekti elluviimise vältel“), millele toetust ei taotletud.

ELI TOETUS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE PROJEKTIDELE

Projekti lühinimi	Toetuslepingu sõlmimise kuupäev (komisjon)	Projekti alguskuupäev (ja kestus)	Kogueelarve pärast läbiraikimisi (eurodes)	ELI osalus (eurodes)	ELI osalus / kumulatiivne rahastamine (%)	Projekti kirjeldus	ELI toetuse jagunemine
EUTRICOD	19.10.2005	1.11.2004 (48 kuud)	21 814 400	2 060 000	9,44 %	Projekti eesmärk on säilitada ja laiendada teadus- suutlikkust ja saavutada rahvusvaheline tunnustus sisetoodud ja väga nakkavate haiguste Euroopa koollitus- ja teaduskeskuseksena.	Suuremat osa ELI toetusest taotletakse kolmele töopaketiile: BSL 3 insektaariumi ehitamine, BSL 4 üksuse ehitamine ja Ghanas asuva uurimiskeskuse ajakohastamine.
ISIS TS2	21.4.2005	1.3.2005 (48 kuud)	165 015 111	11 000 000	6,67 %	ISIS TS 2 on neutronkiirguse allika ISIS täiendus, mis annab võimaluse kasutada 18 uut parema ja optimeeritud sooritusvõimega neutrondifraktsiooni instrumenti. Projekti eesmärk on välja töötada seitse esimest instrumenti.	ELI toetust taotleti peamiselt kolme ülesande jaoks, mis on seotud kolme instrumendi kavandamise ja ehitamisega (ülesanne 1 – LET, ülesanne 5 – NIMROD ja ülesanne 7 – WISH); teatud määral taotletakse toetust ka ülejäänud instrumendite jaoks. ELI toetust ei taotletud ainult ühele ülesandele (eesmärk: ekstreemteritud prootonkiire kavandamine ja ehitamine ning sellega seotud ehitised ja teenused).
STAR	18.4.2005	1.10.2004 (36 kuud)	103 925 000	11 000 000	10,58 %	Projekti eesmärk on kaasa aidata ülemaailmselt tunnustatud ja ainulaadse Euroopa teadusplatvormi loomisele räni kõrgetasemelise uurimise ja arendamise valdkonnas. Selleks laiendatakse infrastruktuuri IMECis, CEA/LETIs ja FhGs ehitamisel olevate 300millimeetriste kokkusobivate katseliinide raames peamiselt täiendavate seadmetega ning ühendatakse kolm uut uurimisrajatist optimaalseks räniplaatide vahetuseks, mis võimaldab nn „virtuaalse töötlemisrajatise“ toimimist.	ELI toetust taotleti kõigile töopakettidele: 10 % ulatuses esimesele kolmele (300 mm infrastruktuuri laiendamine kõrgis kolmes rajatises) ning 100 % ulatuses juhtimis- ja levitamistehasele.

KOMISJONI VASTUSED

KOKKUVÕTE

II.

Kuuendale teadusuuringute raamprogrammile antud asjatundjate hinnangus¹ on selgesõnaliselt tõdetud, et raamprogrammi meetmed on aidanud uusi teadusrajatise rajada varasemast kiiremini ja tõhusamalt.

III. esimene taane

Komisjon tervitab positiivse hinnangu andmist ettevalmistavate uuringute toetuskavale.

III. teine taane

Mis puutub uue infrastruktuuri rajamise toetuskavasse, siis arvestades, et selle eelarve on alla 50 miljoni euro, saab sellelt oodata ainult uue infrastruktuuri Euroopa mõõtme süvendamist, mitte aga uue infrastruktuuri rajamist ainuüksi selle meetme abil. Toetuskava tuleb käsitleda katseprogrammina, mis aitas komisjonil kavandada strateegiat tulevase tegevuse tarvis.

III. kolmas taane

Komisjon ning liikmesriikide teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse programmi kontaktpunktid korraldasid võimalikele toetusesaajatele suunatud teabeüritusi, millel alati osutati, et täiendavaid rahalisi vahendeid on võimalik saada ka Euroopa Investeerimispangalt (EIP) ja struktuurifondidest. Kuid kuna struktuurifonde hallatakse liikmesriigiti, on võimalike toetusesaajate seas teabe levitamine eelkõige riiklike ja piirkondlike ametiasutuste ülesanne.

¹ Ekspertühma aruanne „Hinnang 2002.–2006. aasta kuuendale teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammile“ (veebruar 2009).

KOMISJONI VASTUSED

IV.

Komisjon on uutele infrastruktuuriobjektidele toetuse andmise uuesti läbi mõelnud. Uute infrastruktuuriobjektide rajamise projektid kujutasid endast katseprojekte, millest saadud kogemuse alusel on seitsmenda raamprogrammi raames uute infrastruktuuriobjektide rajamise toetamist täiustatud ja see ümber korraldatud. Seitsmenda raamprogrammi raames antakse nüüd toetusi „ülalt alla“ lähenemisviisi kohaselt vastavalt Euroopa teadustöö infrastruktuuride strateegia foorumi (ESFRI) koostatud uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis esitatud uute projektide loetelule. Praeguse korra kohaselt antakse toetust eeskätt ettevalmistusetapi töödele.

Komisjon mõönab, et kava õnnestumine sõltub sellest, kui selged ja realistlikud on selle eesmärgid. Edaspidi kavatseb komisjon hoolega kaaluda oma projektide kõiki külgi, et muuta toetused võimalikult tasuvaks.

Komisjon nõustub kontrollikojaga, et igakülgseks tuleks dokumenteerida seda, millist kasu annab täiendav rahastamine. Seitsmenda raamprogrammi ajal on olukord sellel alal märgatavat paranenud.

2008. aastal avaldas komisjon dokumendi „Praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal”² ja kutsus liikmesriike üles paremini koordineerima projektide vahendite kasutamist. Kui eesistujariigid olid Sloveenia ja Tšehhi, korraldati teadustöö infrastruktuuri piirkondliku arendamise alaseid seminare³.

2010. aastal luuakse teadus-, innovatsiooni- ja ühtekuuluvuspoliitika koostööde eksperdirühm, mille ülesanne on esitada soovitusel a) praeguse programmi perioodi (2007–2013) järelejäänud aja jooksul poliitika rakendamiseks võetavate meetmete koostöö parandamiseks ja b) koostöö paremaks kavandamiseks järgmise programmi perioodi (alates 2014. aastast) poliitika kujundamisel. Edasisi samme kavandatakse vastavalt töörühma aruandele.

² „Euroopa piirkondade konkurentsivõime parandamine teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu – praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal” (2008), veebiaadress http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html.

³ „Teadusuuringute infrastruktuurid ja nende struktureerimine Euroopa teadusruumis”, 5.–6. märts 2008, Brdo, Sloveenia; „Teadusuuringute infrastruktuurid ja Euroopa teadusruumi piirkondlik mõõde”, 24.–25. märts 2009, Praha, Tšehhi.

KOMISJONI VASTUSED

TÄHELEPANEKUD

22-23.

Komisjonil on hea meel selle üle, et sidusrühmad ja kontrollikoda hindavad ettevalmistavate uuringute toetuskava soodsalt.

25-26.

Komisjon rõhutab, et edasiviivat toimet tuleks hinnata Euroopa lisandväärtuse seisukohalt. Uue infrastruktuuri rajamise toetuskava eesmärk on Euroopa infrastruktuuri optimeerimine, andes piiratud ulatuses toetust piiratud arvule uut infrastruktuuri käsitlevatele projektidele nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui sellisel toetusel võib Euroopa lisandväärtust silmas pidades olla oluline edasiviiv toime⁴.

Uue infrastruktuuri rajamise toetuskaavas ettenähtud liidu vahendid ei olnud mõeldud uute infrastruktuuriobjektide rajamiseks, vaid infrastruktuuri Euroopa mõõtme süvendamiseks. On selge, et liidu vahendid aitasid suurendada projektide Euroopa mõõdet, aga neil ei olnud peamist rolli selles, et projekte üldse ellu viidi.

28.

Projektidele toetuse andmisel lähtuti sellest, millist kasu pakuvad uued infrastruktuuriobjektid Euroopa teadlastele.

Infrastruktuuri kasutamise võimalusi uue infrastruktuuri rajamise toetuskavaga ei toetatud. Mõnda uue infrastruktuuri rajamise tegevuskava alusel väljavali tud projekti rahastas Euroopa Komisjon seitsmenda raamprogrammi raames. Niisuguse projekti põhjal rajati näiteks Integreeritud Struktuuribioloogia Keskus (CISB). Euroopa teadlased saavad CISBi rajatise kasutada PCUBE projekti raames.

29.

Komisjon leiab, et edasiviivat toimet tuleks hinnata Euroopa lisandväärtuse seisukohalt. Uue infrastruktuuri rajamise toetuskava ei olnud mõeldud tegeliku ehitustöö käivitamiseks, vaid liikmesriikide teaduse infrastruktuuri Euroopa mõõtme süvendamiseks.

30.

Enamik uue infrastruktuuri rajamise toetuskava alusel toetatud projekte olid tööpoolest saanud alguse enne, kui kirjutati alla vastavad lepingud. Niisugune võimalus oli selgelt ette nähtud pakkumusjuhendis.

31.

Vastavalt juhendile pidid pakkumuse esitajad tõendama, et infrastruktuuriobjekti ehitamist ja käitamist rahastatakse muudest kui ühenduse vahenditest. Seega oleks infrastruktuuriobjektid, mis said toetust kõnealuselt toetuskavast, igal juhul valmis ehitatud.

⁴ Nõukogu otsus 2002/835/EÜ.

KOMISJONI VASTUSED

42.

Komisjon ning liikmesriikide teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse programmi kontaktpunktid korraldasid võimalikele toetusesaajatele suunatud teabeüritusi, millel alati osutati, et täiendavaid rahalisi vahendeid on võimalik saada ka EIPlt ja struktuurifondidest. Kuna struktuurifonde hallatakse liikmesriigiti, on võimalike toetusesaajate seas teabe levitamine eelkõige riikide ja piirkondade ametiasutuste ülesanne.

43.

Alates 2007. aastast on paranenud teadusrahastute ja struktuurifondide tegevuse kooskõlastamine.

Struktuurifondide kasutamist reguleerivad struktuurifonde käsitlevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused ning komisjoni rakendusmäärused. Struktuurifondide rakendamine on detsentraliseeritud ja selle eest vastutavad liikmesriigid. Rahastamise vastastikuse täiendavuse parandamiseks kutsus komisjon liikmesriike üles paremini koordineerima projektide rahaliste vahendite kasutamist ja avaldas 2008. aastal praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal.

2010. aasta algupoolel luuakse teadus-, innovatsiooni- ja ühtekuuluvuspoliitika koosmõjude eksperdirühm (mille tegevus hõlmab ka seitsmenda raamprogrammi algatusi „Teadmiste piirkonnad“ ja „Teadusuuringute potentsiaali avardamine“), mille ülesanne on esitada soovitused a) praeguse programmiperioodi (2007–2013) järelejäänud aja jooksul poliitika rakendamiseks võetavate meetmete koosmõju parandamiseks ja b) koosmõju paremaks arvestamiseks järgmise programmiperioodi (alates 2014. aastast) poliitika kujundamisel. Edasise samme kavandatakse vastavalt töörühma aruandele. Eksperdirühma aruanne valmib tõenäoliselt 2011. aasta esimesel poolel.

43. i)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes ning komisjoni rakendusmäärustes ei ole kulude jaotust sätestatud.

43. ii–iii)

Praegu astutakse samme seitsmenda raamprogrammi täiendavate rahastamisallikate kasutamise lihtsustamiseks. Regionaalpoliitika peadirektoraat uurib pidevalt uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis loetletud projektide rahastamise võimalusi. Uuritakse uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis loetletud mitme uue infrastruktuuriobjekti rajamise projekti (BBMRI, ELI, LIFEWATCH, NEUTRON ESS ja SPIRAL2) struktuurifondidest kaasrahastamise võimalusi asjaomastes riikides.

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

44.

Nagu kontrollikoda märgib, on uue infrastruktuuri rajamise toetuskava võimaldanud rajatise ajakohastada. Komisjon on seisukohal, et just nimetatud toetuskava andis tõuke üleeuroopalistele huvidele vastavate rajatiste loomisele.

46.

Kuna uue infrastruktuuri rajamise toetuskava eelarve on väike (alla 50 miljoni euro), ei saa eeldada, et see kava üksi võimaldab ehitada uusi infrastruktuuriobjekte. Kava eesmärk oli anda uutele objektidele Euroopa mõõde. Seega tuleb uue infrastruktuuri rajamise toetuskava käsitada katseprogrammina, mis aitab komisjonil kavandada strateegiat tulevase tegevuse tarvis.

Soovitus 1

Komisjon on juba uuesti läbi mõelnud uutele infrastruktuuriobjektidele toetuse andmise. Uue infrastruktuuri rajamise projektid olid katseprojektid, millest saadud kogemuse alusel on seitsmenda raamprogrammi raames uute infrastruktuuriobjektide rajamise toetamist täiusdatud ja see ümber korraldatud. Seitsmenda raamprogrammi raames antakse nüüd toetusi „ülalt alla“ lähenemisviisi kohaselt vastavalt uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis esitatud uute projektide loetelule. Praeguse korra kohaselt antakse toetust eeskätt ettevalmistusetapi töödele.

Liikmesriigid on teadusuuringute infrastruktuuri ja Euroopa teadusruumi käsitlevates nõukogu järeldustes⁵ tunnustanud selle toetuse lisandväärtust ja edasiviivat toimet uue infrastruktuuri rajamise seisukohast.

Ka komisjon on seisukohal, et toetuskava eesmärgid tuleb selgelt sõnastada.

⁵ Konkurentsivõime nõukogu 22. mai 2007. aasta järeldused teadustöö infrastruktuuri kohta Euroopa teadusruumis; konkurentsivõime nõukogu 30. mai 2008. aasta järeldused Euroopa teadustöö infrastruktuuri ja selle piirkondliku mõõtme kohta; konkurentsivõime nõukogu 29. mai 2009. aasta järeldused teadustöö infrastruktuuri ja Euroopa teadusruumi piirkondliku mõõtme kohta.

KOMISJONI VASTUSED

47.

Komisjon ning liikmesriikide teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse programmi kontaktpunktid korraldasid võimalikele toetusesaajatele suunatud teabeüritusi, millel alati osutati, et täiendavaid rahalisi vahendeid on võimalik saada ka EIPlt ja struktuurifondidest. Kuna struktuurifonde hallatakse liikmesriigiti, on võimalike toetusesaajate seas teabe levitamine eelkõige riikide ja piirkondade ametiasutuste ülesanne.

Tuleb märkida, et kuuendas raamprogrammis takistas uute täiendavate rahastamisallikate kasutamist infrastruktuuriobjektide rajamiseks asjaolu, et struktuurifondide vahendite jaotamise rakenduskavad olid kehtestatud juba 2000. aastal, enne kuuenda raamprogrammi algust.

Soovitus 2

Komisjon nõustub kontrollikoja järeldusega, et täiendavate rahastamisallikate kasutamist tuleb propageerida ja selle eeliseid võimalikele taotlejatele selgitada. Seitsmenda raamprogrammi ajal on olukord sellel alal märgatavat paranenud.

2008. aastal avaldas komisjon dokumendi „Praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal”⁶ ja kutsus liikmesriike üles paremini koordineerima projektide rahaliste vahendite kasutamist.

⁶ „Euroopa piirkondade konkurentsivõime parandamine teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu – praktilised suunised ELi rahastamisvõimaluste kasutamiseks teaduse ja innovatsiooni alal” (2008), veebiaadress http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html.

Kui eesistujariigid olid Sloveenia ja Tšehhi, korraldati teadustöö infrastruktuuri piirkondliku arendamise alaseid seminare⁷.

Lisaks uurib regionaalpoliitika peadirektoraat pidevalt uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis loetletud projektide rahastamise võimalusi. Selle tulemusel uuritakse võimalusi uue teadustöö infrastruktuuri loomise Euroopa teekaardis loetletud mitme uue infrastruktuuriobjekti rajamise projekti kaasrahastamiseks struktuurifondidest.

Uuritakse ka võimalust taotleda kaasrahastamist Euroopa Investeerimispankalt riskijagamisrahastu (RSFF) või tavatingimustel antava laenu kaudu. Praegu peetakse läbirääkimisi, et sel viisil rahastada mitut (sealhulgas uue teadustöö infrastruktuuri rajamise Euroopa teedekaardis loetletud) projekti.

2010. aastal luuakse teadus-, innovatsiooni- ja ühtekuuluvuspoliitika koostööde eksperdirühm, mille ülesanne on esitada soovitusel a) praeguse programmi perioodi (2007–2013) järelejäänud aja jooksul poliitika rakendamiseks võetavate meetmete koostöö parandamiseks ja b) koostöö paremaks arvestamiseks järgmise, 2014. aastal algava programmi perioodi poliitika kujundamisel. Edasisi samme kavandatakse vastavalt töörühma aruandele.

⁷ „Teadusuuringute infrastruktuurid ja nende struktureerimine Euroopa teadusruumis”, 5.–6. märts 2008, Brdo, Sloveenia; „Teadusuuringute infrastruktuurid ja Euroopa teadusruumi piirkondlik mõõde”, 24.–25. märts 2009, Praha, Tšehhi.

Euroopa Kontrollikoda

Eriaruanne nr 2/2010

Ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavade mõjususe kuuenda teadusuuringute raamprogrammi raames

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2010 — 37 lk — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9207-703-7

doi:10.2865/87356

Kust saab ELi väljaandeid?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE JA UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVAD ON OSA ELI POLIITIKAST EESMÄRGIGA VÄLJA ARENDADA EUROOPA KÕRGETASEMELISED TEADUSTÖÖ INFRASTRUKTUURID. KÄESOLEVA AUDITIGA KONTROLLITI, KAS KAKS MAINITUD TOETUSKAVA AITASID INFRASTRUKTUURIDE ARENDAMISELE KAASA; TÄPSEMALT ANALÜÜSITI, KAS ETTEVALMISTAVATE UURINGUTE TOETUSKAVAST OLI OLNUD ABI OTSUSTAJATELE NING KAS UUTE INFRASTRUKTUURIDE RAJAMISE TOETUSKAVA ABIL RAJATI TEGELIKKUSES „UUSI“ INFRASTRUKTUURE.

EUROOPA KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-9207-703-7

9 789292 077037